

La Nau acull en el seu Claustre una instal·lació artística basada en les banyeres de l'antic hospital psiquiàtric de Bétera

València, 11 de juliol de 2022. Una instal·lació artística basada en les banyeres de l'últim Hospital Psiquiàtric de València ocuparan el Claustre del Centre Cultural La Nau en la instal·lació 'Stultifera Navis. Restes del naufragi', que s'emmarca dins de l'ambiciós projecte expositiu 'La nau dels bojós. Una odissea de la desraó', organitzat i produït per la Universitat de València, a través del Vicerectorat de Cultura i Societat. La proposta s'inaugurarà dilluns, dia 11 de juliol, a les 20 hores, en el Claustre de la Nau, i comptarà –a continuació–, amb una performance a càrrec del Grup de Dansa de la Universitat dirigit pel coreògraf Toni Aparisi.

Més tard, a les 22 hores, 'Nits de Cinema' inaugura al Claustre el cicle 'Al·lu(cine): Entre la raó i la desraó', que s'emmarca dins de l'exposició 'La Nau del Bojos', i que permetrà veure com ha estat reflectida la salut mental al llarg de la història del cinema. Tota la programació consultable ací: <http://www.uv.es/cultura>.

La instal·lació, realitzada per Patricia Gómez i María Jesús González, es compon d'una sèrie de peces escultòriques –un total de 13–, realitzades a partir d'un dels elements que es repeteix i té una presència molt significativa en tota institució psiquiàtrica: les banyeres. Les obres, que formen part d'un treball més ampli i dedicat a explorar la memòria de l'últim Hospital Psiquiàtric de València, indaguen en la particular història de l'antic Hospital Pare Jofré de Bétera per a reflexionar entorn de la figura del manicomi com a espill de la societat.

'Stultifera navis' es materialitza en 13 motles d'escaiola realitzats a partir del volum negatiu dels buits ovalats de 13 banyeres, amb la seua pàtina de brutícia i temps. Utilitzant cada banyera com a matriu, i l'escaiola com a mitjà d'impressió per contacte directe, els volums positius dels buits de les banyeres registren l'estratificació dels sediments depositats pel temps que ha transcorregut des del moment del naufragi fins ara. Tot el

material que forma part de la instal·lació –els ferros de l’estructura, per exemple- és reciclat i prové del psiquiàtric de Bètera.

A més, aquestes dues artistes complementen amb aquesta instal·lació el projecte ‘Espill del món’, que ocupa la Sala Oberta de La Nau. La instal·lació recupera un total de 113 espills originals del centre de Bètera, a través dels quals es qüestiona la concepció històrica i social de la bogeria com a condició simètricament oposada a la raó.

El títol de la instal·lació fa referència a la figura simbòlica de ‘la nau dels bojós’. Sorgida en el Renaixement, aquest concepte al·ludeix a l’existència errant dels bojós o necis que eren embarcats en aquests vaixells per a ser expulsats de les ciutats. En un pla simbòlic, el navili pot significar el pelegrinatge de la bogeria a la recerca de la raó i la seua purificació, a través de l’aigua per la qual naveguen. En aquest sentit, les banyeres van complir una funció terapèutica i normativa important en el passat, però, alhora, com tot rastre, compleixen una funció testimonial en el present amb un gran potencial simbòlic. D’una banda, el seu buit recorda i assenyala els cossos absents, i per un altre, funciona com a símbol d’aquest naufragi social que representa el fracàs del sistema manicomial i la societat que el va crear.

La instal·lació ocuparà el Claustre del Centre Cultural La Nau fins al 23 d’octubre, quan també finalitzen els altres projectes expositius que abasta ‘La Nau dels bojós. Una odissea de la desraó’, una mostra que convida a la reflexió sobre la relació de la societat amb la bogeria des de fa més de sis segles amb València com a eix central.

‘La Nau dels bojós’, comissariada per Cándido Polo i Ana Hernández, se serveix de la ‘Stultifera Navis’ de Sebastian Brant –una de les principals obres de l’humanisme renaixentista–, com a argument literari del rebuig i la segregació social de la bogeria. Seguint aquesta metàfora de l’embarcació errant i sense rumb, s’analitza la singular relació de la ciutat de València amb els seus alienats al llarg de sis-cents anys, des de la seua contribució pionera per a un tracte més humanitari a l’Occident cristià. L’exposició recull documentació històrica i científica valuosa, conservada zelosament segle rere segle des de 1409.

L'exposició es completa el Palau de Cerveró de la Universitat de València amb la secció 'La pedra de la bogeria. Una història de la terapèutica psiquiàtrica', una mostra comissariada per Enric Novella i Javier Balaguer. L'exposició mostra l'evolució de la concepció de la bogeria en l'àmbit terapèutic, des dels primers remeis com les sagnies i tractaments d'origen vegetal fins a l'aparició de la psiquiatria com a especialitat mèdica.